

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се подaje у напред, и то најмање за пола година код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета, донето на основу чл. 144 тач. 9 Устава, које гласи:

да се Риста Ненезић, студент философије из Београда, родом из Подгорице у Црној Гори, и поданик исте државе, прими у српско поданство, по својој молби, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег поданства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. децембра 1908. године у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета, донето на основу чл. 144. тач. 9 Устава, које гласи:

да се Божа Драгољевић, трговац из Београда, родом из Требиња у Херцеговини, и поданик турски, по својој молби прими у српско поданство заједно са својом женом Љубицом, изузетно од § 44. грађанског закона.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. децембра 1908. године у Београду.

РАСПИС

свима окружним начелствима и суду општине града Београда

По чл. 97. тач. 1. закона о општинама, општински суд управља општинским имањем и дужан је да га попише, премери и убаштини за три године дана, рачунајући од дана, када овај закон ступи у живот, а по члану 177. истог закона ако општински суд не би у овом року пописао, премерно и убаштинио општинско

и сеоско имање, то ће извршити надзорна надлежна власт о трошку општине у року од три године.

По овом законском пропису, који је тако корисан за општине и села, још није поступљено, ма да је одређени рок одавно протекао. Изузетак чине неколико општина, али према броју општина у целој земљи, може се рећи, да овај закон није извршен.

Невршењем ове дужности трпе штету општине и поједина лица. Отуда лотичу врло често сукоби и парнице између појединих општина и села о границама атара, које се обично свршавају тучом, злостављањем и уништавањем стоке и у опште туђе имовине.

Све те штете биле би отклоњене или би биле сведене у најуже границе кад би се општине и села убаштинила на своја добра. Колико су за ово криве општинске власти, толико су за осуду и надзорне полицијске власти што се нису старале, да се општине и села на своја добра убаштине.

С тога, а на основу § 7. устројства централне државне управе и чл. 142. зак. о општинама, наређујем надлежним полицијским властима:

1., да најживље настану, да општински судови одмах приступе попису, премери и убаштињењу општинских и сеоских добара и тај посао што пре изврше;

2., ако која општина не би овај посао извршила, извршиће га надзорна власт по чл. 177. зак. о општина о трошку општинском, и

3., ако убаштињење врши надзорна власт, она ће претходно с општинским судом утврдити прорачун трошкова за израду овог посла као и начин исплате.

При извршењу ове наредбе има се пазити и на пропис чл. 15. закона о шумама, по коме се села и општине, које имају шумских земљишта, или се граниче са државним шумама, имају убаштинити у року од годину дана, пошто се у њиховим атарима сврши ограничавање околних државних шума, или оконча спор око земљишта.

О извршењу ове наредбе начелство — суд ће ми поднети извештај 1. јула 1909. године. Ако би се пак при извршавању ове наредбе појавиле какве сметње, начелство — суд ће ми поднети извештај за сваки конкретан случај.

ПБр. 25071.

19. децембра 1908. год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Св. Милосављевић с. р.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА у месецу новембру 1908. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда у току месеца новембра извршено је у Србији:

1. Убиства	31
2. Детоубиства	2
3. Нехотичних убиства	4
4. Покушаја убиства	36
5. Разбојништва	11
6. Силовања	5
7. Тешких телесних повреда	15
8. Паљевина	71
9. Опасних крађа	164
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	13

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	30	или	96.7%
Детоубиства	2	»	100 %
Нехотичних убиства	4	»	100 %
Покушаја убиства	35	»	97 %
Разбојништва	8	»	72.5%
Силовања	5	»	100 %
Тешких телесн. повреда	15	»	100 %
Паљевина	9	»	12.6%
Опасних крађа	45	»	27 %
Злонамерних поништаја туђих ствари	2	»	15 %

Највећи број убиства извршен је помоћу *ватреног оружја* (14), затим помоћу *оштрог* (10), помоћу *тупог* (6) и *угушивањем угљен-диоксида* (1).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у међусобној свађи за 15 случајева, у освети за 8, у вршењу званичне

дужности за 2, у неморалним побудама за 2, у користољубљу за 2, и у страху од казне за 1 случај. За један случај узрок је непознат.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу посавском округа београдског 2, у срезу грузанском 2, у срезу беличком 2, у срезу прокупачком 2, и по 1 у срезовима: пчињском, јабланичком, брзопаланачком, поречком, неготинском, жупском, расинском, трстеничком, ресавском, парафинском, алексиначком, посаво-тамнавском, рамском, млавском, љубињском, зајечарском, арињском, златиборском, прногорском, рачанском, моравичком, и у варошима: Крагујевцу (непронађено) и Ђуприји.

Два детоубиства извршена су у срезу ресавском.

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: рамском, пожаревачком, тимочком и у вароши Београду.

Покушаји убиства извршени су: у срезу посавском округа београдског 2, у вароши Враћи 2, у срезу ресавском 2, у срезу парафинском 2 (1 непронађено), у срезу нишавском 2, у срезу мачванском 2, у срезу ужичком 2, и по 1 у срезовима: врачарском, колубарском округа београдског, поречком, грузанском, лепеничком, трстеничком, копаоничком, жупском, левачком, беличком, нишавском, рађевском, млавском, моравском округа пожаревачког, таковском, орашком, зајечарском, добричком, прокупачком, рачанском, моравичком и у вароши Шапцу.

Скоро сва ова дела извршена су у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, крагујевачком, колубарском округа ваљевског (непронађено), расинском (непронађено), звишком, добричком (непронађено), косаничком, арињском, и у варошима: Пожаревцу, Смедереву и Зајечару.

Синовања су извршена: у срезу десковачком 2, и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, расинском и арињском.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу грузанском 3, у срезу неготинском 2, и по 1 у срезовима: космајском, трстеничком, ресавском, беличком, деспотовачком, бањском, нишком, рађевском, добричком и моравичком.

Паљевине су извршене: у срезу космајском 3, у срезу посавском округа ваљевског 3 (1 пронађена), у срезу крајинском 3, у срезу грузанском 3 (1 пронађена), у срезу ресавском 3, у срезу деспотовачком 3 (2 пронађене), у срезу звишком 3, у срезу јасеничком округа смедеревског 3, у срезу власотиначком 2 (1 пронађена), у срезу лепеничком 2, у срезу трстеничком 2, у срезу парафинском 2, у срезу бањском 2, у срезу јадранском 2, у срезу хомољском 2, у срезу подунавском 2 (1 пронађена), у срезу орашком 2, у срезу зајечарском 2, у срезу моравичком 2, и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, грочанском, оба колубарска, врачарском, тамнавском, пчињском, јабланичком, неготинском, брзопаланачком, јасеничком округа крагу-

јевачког, расинском, сврљишком, лужничком, млавском, голубачком (пронађена), љубињском, таковском, качерском (пронађена), бољевачком, тимочком, добричком, косаничком (пронађена), ужичком и трнавском.

Вредност свих ових паљевина износи око 14600 динара.

Опасне крађе извршене су: у срезу пожаревачком 11, у вароши Београду 9 (3 пронађене), у срезу колубарском округа београдског 8 (1 пронађена), у срезу грузанском 6 (4 пронађене), у срезу космајском 5 (2 пронађене), у срезу крајинском 5, у срезу лепеничком 5 (1 пронађена), у срезу беличком 5 (3 пронађене), у срезу голубачком 5, у срезу звишком 5 (1 пронађена), у срезу бољевачком 5 (2 пронађене), у срезу посавском округа ваљевског 4, у срезу млавском 4, у срезу моравском округа пожаревачког 4 (2 пронађене), у вароши Пожаревцу 4, у срезу орашком 4 (2 пронађене), у срезу зајечарском 4 (1 пронађена), у срезу ваљевском 3 (1 пронађена), у срезу колубарском округа ваљевског 3 (1 пронађена), у срезу тамнавском 3 (2 пронађене), у срезу трстеничком 3, у срезу парафинском 3 (1 пронађена), у вароши Нишу 3, у срезу посаво-тамнавском 3 (1 пронађена), у срезу хомољском 3 (1 пронађена), у срезу јасеничком округа смедеревског 3, у срезу драгачевском 3 (2 пронађене), у вароши Неготину 2, у срезу јасеничком округа крагујевачког 2, у срезу расинском 2 (1 пронађена), у срезу ресавском 2 (1 пронађена), у срезу бањском 2 (обе пронађене), у срезу сврљишком 2, у срезу нишавском 2 (1 пронађена), у срезу поцерском 2, у срезу по-

дунавском 2, у срезу тимочком 2, у срезу пожешком 2 (1 пронађена), и по 1 у срезовима: грочанском, подгорском, неготинском (пронађена), кључком (пронађена), крагујевачком (пронађена), жупском, копаоничком, левачком (пронађена), белопаланачком, лужничком (пронађена), азбуковачком (пронађена), јадранском (пронађена), качерском, заглавском и у вароши Шапцу.

Вредност свих ових крађа износи око 21.124 динара.

Злономерних поништаја туђих ствари било је: у срезу трстеничком 3, у срезу алексиначком 2, и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, тамнавском (пронађен), власотиначком, расинском, беличком, поцерском, посаво-тамнавском (пронађен) и моравском округа пожаревачког.

Вредност уништених ствари износи око 1460 динара.

Поред изложених дела у току месеца новембра извршено је још у Србији и 12 самоубиства и то: у срезу расинском 2, у срезу јадранском 2, и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, посавском округа ваљевског, ражанском, парафинском, моравском округа пожаревачког, арињском, рачанском и у вароши Прокупљу.

Ова самоубиства извршена су: ватреним оружјем 7, вешањем 4 и даљењем у води 1, а узроци њиховом извршењу леже: у дугој болести за 2 случаја, у очајању за 1, у домаћој расири за 1, у страху од казне за 1 и у љубомори за 1 случај. За шест случајева узроци су непознати.

Један покушај самоубиства извршен је у вароши Београду, ватреним оружјем, а узрок му је непознат.

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

О К Р У Ж И													
Текући број	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Синовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злономерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства	
1	Округ београдски	—	—	—	4	1	1	7	14	1	1	—	
2	„ ваљевски	2	—	—	—	—	—	5	14	1	1	—	
3	„ врањски	2	—	—	2	—	2	4	—	1	—	—	
4	„ крагујевачки	3	—	—	2	1	3	6	14	—	—	—	
5	„ крајински	3	—	—	1	—	2	5	9	—	—	—	
6	„ крушевачки	3	—	—	3	1	1	3	7	4	3	—	
7	„ моравски	5	2	—	6	—	3	8	11	1	1	—	
8	„ нишки	1	—	—	1	—	2	3	7	2	—	—	
9	„ пиротски	—	—	—	2	—	—	1	4	—	—	—	
10	„ подрински	1	—	—	4	—	1	2	12	2	2	—	
11	„ пожаревачки	2	—	2	2	2	—	7	36	1	1	—	
12	„ руднички	1	—	—	1	—	—	3	1	—	—	—	
13	„ смедеревски	—	—	—	1	1	—	7	9	—	—	—	
14	„ тимочки	1	—	1	1	1	—	4	12	—	—	—	
15	„ топлички	2	—	—	2	2	—	1	2	—	1	—	
16	„ ужички	4	—	—	3	1	1	1	2	—	2	—	
17	„ чачански	1	—	—	1	—	1	3	3	—	—	—	
18	Управа града Београда	—	—	1	—	—	—	—	9	—	—	1	
	Свега:	31	2	4	36	11	5	15	71	164	13	12	1

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела 5. јануара 1909. године АБр. 3. у Београду.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

СТРУЧНИ ДЕО

ПАРЛАМЕНТАРНИ ИМУНИТЕТ

(НАСТАВАК)

Према томе, граница иследниковог права није код нас најсретније обележена за заштиту слободе посланичке.

Имуитет посланички бољег би изрази нашао у дескрипцији, да се кривична процедура зауставља у моменту, где се дела директно на личност посланикову. Тада би иследник могао вршити претрес стана посланиковог на селу, кад посланик није код куће већ у престоници у Скупштини, а не би могао претрес над његовом личношћу извршити. У осталом, и овакво стање, какво је, има добру страну, што се претреси стана, принадлежности, и личности извршују хитно, јер и по природи својој одлагања често не трпе.

Како се изузеци од општих норми имају тумачити у најужем смислу, то излази, да иследник по предмету окривљења посланиковог *може податке за констатовање дела прикупљати, истрагу отпочети, увиђаје чинити, сведоке испитати, вештачење извршити, претрес стана и личности свачије иа и посланикове обавити, и др. за ислеђење и отребно предузимати, као и писма посланикова или на посланика упућена узитити — све без овлашћења; али не сме посланика на кривични испит — на одговор — узети ниги га у притвор ставити. Сме га као сведока испитати, као вештака употребити — по туђим кривицама. Кад посланик, по ономе што зна, неће као сведок да покаже, може се ставити без овлашћења у притвор по § 100. крив. суд. поступка; супротно мишљење, налазимо, не одговара Уставу, јер ова мера, притвор због несведочења, не сматра се као казна по кривици сведоковој, већ као једно принудно средство, да сведок покаже оно, што зна; а да је то само принудна мера и ништа више види се и по томе, што се сведок пушта из неодмереног му притвора у слободу, чим сведочанство искаже; најзад и у цитираном члану Устава стоји, да се посланик не може ставити у притвор за какву кривицу.*

Овакав имуитет траје од дана избора па за све време трајања посланичког мандата. Посланицима мандат траје до истека четворогодишње скупштинске периоде, или док Краљ посланицима мандате не одрекне распуштањем Скупштине. Кад престану мандати посланички у једном или другом случају, узмемо завршењем четворогодишње скупштинске периоде, може се десити, да нови избори не буду благовремено извршени, и тада се земља налази без Скупштине. На потребу да се законодавно тело састане и ради у том међувремену — од истека старе периоде и избора за нову — Скупштина не може да се састане, јер је старим посланицима мандат истекао, а нових мандата нико није добио. Стари посланици ни по ком праву не би могли радити у Скупштини, јер су неовлашћени.

Њихове одлуке не вежу никога; они су скуп обичних људи а не народних посланика, јер то својство више немају. Значи да нема континуитета скупштинског. Да би се избегла оваква незгода, ваља Уставом предвидети и то, да четворогодишња периода траје и до извршених избора нових посланика. Кад би код нас било Уставно наређење у томе смислу, тада би имуитет посланички имао трајати не само до краја рока од четири године већ до извршених избора нових посланика — и за све то време (до извршених избора нових посланика) иследник не би могао без скупштинског овлашћења узети на одговор и ставити у притвор посланика. Како код нас нема те уставне одредбе, иследник *може посланика узети на одговор и притворити без одобрења одмах по истеку четврте године, или одмах по распуштању скупштине*, пошто акт Краљев о распуштању производи исто дејство као и истек рока од четири године.

У правном смислу тако стоји ствар о трајању мандата. Другојача пракса, и ако изгледа потребита, није у сваком случају целисходна: претпоставимо, да је Краљ распустио Скупштину за то, што је осведочено изнето, да је већина посланичка издајничка, неморална, или буди што, у отправљању своје мисије; нареду се нови избори; створи се потреба, да скупштина дела пре извршених избора; зар старе посланике, који су без мандата, скупити и од њих направити Народно Преставништво, да одлучује о појединим питањима и поред свих незгодних особина чланова његових и поред тога што их Устав није овластио за продужни рад!

Имуитет почиње од дана избора, дакле *пре верификације аутономија* посланичких — а то је потпуно целисходно, и по теорији, основано.

Чим протече рок од четири године посланиковања, или чим се Скупштина указом краљевим распусти, иследник поступа са окривљеним послаником као са свакиим грађанином без икаквог одобрења.

Имуитет овакве просторности времена може се сматрати за довољно претеран. Ограничити га само на време сесије скупштинске, можда је оправдано, јер је ово ограничење свакако на корист кривичном судству, које мора да стоји на висини; ако није на висини, треба га лечити, али свакако не ширити без велике нужде имуитет посланички. У либералним, и демократским земљама, имуитет је ограниченији, јер се либералност на сваки начин не огледа у ширењу имуитета, који у крајњим границама не имплицира стварне слободе. Ако се посланик потрже на одговор или притвара ван скупштинске сесије, то није ни на уштрб његовог угледа; ако је прав, изићи ће здрав и читав; ако је крив, правда треба у сваком моменту да буде јача од његовог угледа, кад му тај углед и није потпуно достојан парламентарног седишта. Једна је незгода за ово ограничење имуитета на време сесије, што то треба да повлачи једно нарочито умерење, које опет са своје стране у довољној мери омета рад иследнички: тражење парламента да се

окривљени члан пусти из притвора за време сесије.

Одобрење скупштинско тражи се за сваку кривицу посланикову, без обзира да ли се извиђа по званичној дужности или на тужбу приватног лица; *не само за злочине и преступане, него и за иступане кривице*. Ма да се негде иступане кривице не подвргавају овом ограничењу, налазимо, да је код нас умесно решење овога питања, јер: код нас се и иступи строго казне; код неких се иступа гледа и на намеру кривца; поједина дела, која по тежини и природи треба да су преступи, кажњавају се код нас као иступи; иступни кривац мора код нас лично да буде узет на одговор.

Не прави се разлика, да ли је народни посланик *кривицу учинио пре избора или за време трајања мандата*.

Што се тиче узимања на одговор народног посланика због његових *дисциплинарних кривица*, почињених у својству чиновника у дејству или стању покоја, сматрамо, да и за узимање чиновника — посланика на одговор такође треба одобрење народне скупштине, као и за узимање посланика на одговор по ма ком специјалном закону — на пр. закону о лову и риболову, таксама, шумама, механској уредби и т. д. — јер никакво ограничење у погледу разликовања кривица посланичких није постављено за обавезу тражења дозволе.

Кад Народна Скупштина изда одобрење за једно дело, то важи само за то дело а без обзира на његову *доцнију квалификацију*, јер се квалификовање кривице може према току истраге мењати. *Екстрадираног посланика за једно дело, не може иследник узимати на одговор или притварати и за још које дело*.

Како је имуитет посланички створен ради општих интереса, а не ради користи личности појединог посланика, — следује, да се *посланик имуитета не може одрећи*: не може захтевати од иследника, да овај њега узме на одговор без скупштинског овлашћења, јер то он дозвољава одричући се имуитета, — пошто се правне норме јавно-правног карактера не могу мењати вољом појединаца.

(СВРШИТЕ СЕ)

Алекс. Јов. Кузмановић.

БЕРЛИНСКА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Кривичној полицији, политичкој полицији и полицији јавнога морала стоје на расположењу нарочити ексекутивни органи.

Пожарна трупа чини засебно ексекутивно одељење. На челу ове установе стоји пожарни директор, коме су потчињени: 2 виша пожарна инспектора, 6 пожарних инспектора, 15 „брандмајстера“ (ранг поручника), 7 наредника, 29 машиниста, 109 виших ватрогасаца и 800 ватрогасаца. Трупа се дели на 5 компанија и 18 водова.

Прелазећи ближе на делатност појединих одељења стараћемо се, да се у што краћим потезима дотакнемо по могућству свију њихових послова, који су многоструки и задиру у најразноврсније правце.

Као што смо видели берлински полицијски президијум према природи послова које обрађује дели се на осам одељења. Ван ових стоји као засебно.

Президијално одељење, у коме се обрађују и чувају акта најповерљивије природе, који се односе на владоаца, највише личности и т. д. Раније је овде спадала и цела политичка полиција, која сада сачињава засебно одељење VII.

Овде потпада и т. зв. **централно одељење**, где се прима сва пошта за цело надлештво, одакле се по том, снабдевана штамбиљом президијума и датумом пријема раздељује надлежним одељењима. Оно, даље, даје обавештења и обрађује извесне врсте канцеларијских послова, као што је писмени саобраћај са властима и лицима, која се управнику полиције обрађују у поверљивим пословима. По том прибирање података и давање мишљења о лицима која се мисле да одликују, предавање одличја, надзор над употребом дворских предиката и титула, изашивање чиновника, особито криминалних комесара, у специјалним мисијама ван Берлина.

Централном биро-у дају се још послови, над којима управник хоће да одржи лични надзор, н. пр. одржање реда при јавним светковинама, парадама и т. д.

Преко овог одељења стоји президијум у вези са штампом. Ту се спремају рапорти за новине о дневним новостима и догађајима, а и сва одељења шаљу преко овог потребне публикације новинама. Једино, као што ћемо доцније видети, шеф кривичног одељења може са штампом у интересу истрага непосредно општити. За званичне публикације служе једне за то нарочито одређене новине (*Norddeutsche Allgemeine Zeitung*), а сам президијум издаје свакодневно један лист (*„Amtliche Nachrichten“* — службена саопштења) који је намењен само чиновницима. Одавде се, такође, шаљу свакодневно рапорти цару и министру ун. дела.

Код овог одељења је и архива чиновничких акта. При постављању сваки чиновник добија своја лична акта, у која се после domeће све што се на њ односи.

Одељење I.

1. На првом месту овде долазе послови *шутцманшафта* — жандармерије — и то више послови управне и економске природе, као пријем и изображење приправника за жанд. старешине, снабдевање, надзор над установама и фондовима за потпору шутцмана и њихових породица при болести и онеспособљењу за службу — као што смо то већ видели у раније поменутих чланцима о шутцманшафту.

2. **Правобранилачки одсек**, који заступа полицијски президијум у правним пословима и споровима према приватним лицима, корпорацијама или другим надлештвима.

3. Црквени и школски послови. —

Полицијски президијум је надзорна власт за извесне црквене послове и односе, као н. пр. надзор над управом у црквеним општинама, управом црквеним добрима, над разним верским орденима и конгрегацијама, одлуке по жалбама против извесних црквених приреза и т. д.

Садејство полицијскога президијума у школским пословима је у Берлину знатно, пошто су овде ти послови, изузетно, пренети на провинцијску школску колегију. Готово сва делатност полиције у томе правцу своди се на то, што квартави сваког месеца подносе том школском колегијуму списак за школу обавезне деце, која су се за дотични месец у кварт доселила и што на захтев школске власти принудно приводе школи ону децу, која се другим средствима нису могла приволети на редовно посећивање школе. А обавезно посећивање школе траје осам година, од навршене шесте до навршене четрнаесте године старости. Опште обавезно школовање, као и целиходна настава, којом се поред моралног и религиозног васпитања и развијања љубави према отаџбини деца обучавају у свима општим за грађански живот потребним знањима и способностима, било је основ немачком напретку и у том погледу Немачка стоји пред свима великим државама.

Надлежност полиције простире се у школским пословима још и на кажњавање по захтеву школске власти одговорних лица за неоправдане изостанке њихове деце од школе, а по захтеву школске власти.

4. Лична стања и држављанство.

Управник полиције у својству више управне власти (*Regierungspräsident-a*) има право на давање дозволе за промену имена, у колико се то не односи на племство, за које је само цар надлежан. За давање те дозволе постоје нарочити министарски прописи и даје се само кад за промену имена има оправданих разлога, као на пр. кад неко има вулгарно и подсмешљиво име, водећи строго рачуна и испитујући да се иза жеље за променом имена не крије што друго. Узимање предиката „госпођа“ код неударог старијег женскиња бива само по царевј дозволи.

Што се тиче држављанства президијум, односно ово одељење, само испитује, прибира податке и даје мишљења по молбама, а не решава.

5. Надзор над удружењима за добит, фондовима и погворним касама.

Обрађивање послова банкарске природе додељено је једном вишем управном чиновнику у овом одељењу, који је у исто време и шеф одсека за надзор над осигуравајућим друштвима, уз припомоћ додељеног му стручног лица, банкарског инспектора. Надзор се поглавито односи на осигурање улагача и испуњење других прописа, стављених банкама у дужност разним законима и министарским расписима.

За осигуравајућа друштва шеф одсека је додато пет стручњака, т. зв. ревизора за осигуравајућа друштва. Дозволу за образовање тих друштава даје министар,

а полиција води надзор на првом месту ради заштите публице која тражи осигурање и да јој да гаранције за испуњење свију примљених обавеза од стране тих друштава према публице. На то се особито гледа већ при самом давању дозволе за њихова оснивања, испитујући их свестрано.

6. **Послови при репродуцирацији имања**, који се у главном састоје у суделовању при саставу комисија и процењивању, а у неким стварима президијум и одлучује према разним законима.

7. **Грађевински планови и грађевинске линије**. Надлежност одељења у овом правцу састоји се махом у испитивању од општине спремањених пројеката, а у многим случајима узима и иницијативу.

8. **Речна и паробродска полиција**. — Кроз сред Берлина протиче река Шпреа, а из ње је вода каналима проведена кроз више берлинских крајева. И друга пловна река Хавел протиче поред самог Берлина, те се надзор полиц. президијума у речно-полицијском и паробродско-полицијском погледу простире на обе те реке и канале на берлинској територији.

Одељење даје одобрење за разна предузећа и постројења на води, види надзор над два берлинска пристаништа, штековима, речним купатилима, употребу воде за занатска и индустријска предузећа и т. д. Послове води у овом одсеку један управни виши чиновник уз садејство техничких стручњака, а извршни је орган за ове послове т. зв. **полицијско-паробродски биро** са егзекутивним униформисаним органима. Затим надзор над лађама, њиховом конструкцијом и лицима на њима, утоваривањем и истоваривањем и т. д. Одељење преко поменутих униформисаних органа (шутцман) рукује и средствима за спасавање (чунови, лопте и обручи за спасавање, чакља и т. д.).

(НАСТАВИТЕ СЕ)

Жив. А. Лазих

ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

Општи појмови о полицији — Организација полиције у Француској — Административна полиција — Полиција у Паризу.

I Општи појмови о полицији.

(НАСТАВАК)

Што се тиче последица према трећим лицима, треба разликовати ова два случаја: а) жалба је усвојена и реглеман уништен, и б) жалба је одбачена.

У првом случају уништење реглемана производи последице према свима, и реглеман потпуно ишчезава, као да је опозван од свог творца или уништен од више јерархијске власти. Другим речима: уништењем се користе сви чланови заднице, сви грађани општине за које је реглеман био прописан, а не само они, који су се против њега жалили. Све мере, предузете против нарушиоца његових одредаба, падају потпуно после његовог уништења. Овим уништењем, једном речи, могу се сви користити.

Ако је, напротив, жалба одбачена, ништа не смета осталим заинтересованим лицима да против ожалбеног регламана поднесу нове жалбе.

Потребно је, међутим, знати, да уништење једног регламана не даје жалбоцу у исто доба и право на накнаду штете. Према општем правилу, напротив, претпоставља се, да је творац уништеног регламана радио у јавном интересу, и да је, ако се у овоме преварио, био у заблуди. Да би се добила накнада штете, потребно је доказати задњу намеру.

На овај начин, један илегалан полицијски пропис подлежи цензури или више власти, или Државног Савета, а према ономе што смо раније казали и контроли судске власти. На који се начин ова контрола врши? Одлуком полицијског судије, а после њега, ако има места т.ј. жалбе, и одлуком касационог судије.

Две су, дакле, више јурисдикције: Државни Савет и Касациони Суд, које су позване да и једна и друга, и једна после друге, цене легалитет једног истог полицијског прописа. Ова двојуба надлежност логична је и нормална последица принципа поделе власти и узајамне независности административног и судског правосуђа. Из овога, разуме се, излази, да ове две јурисдикције могу понекад донети различите одлуке о једном истом регламану. Видећемо, да се о ова контрадикција може понекад објаснити и на други начин, а не само несавршеношћу људске природе, која не допушта свима судијама да се истом сигурношћу разликују истину, и да се, у извесним случајевима, може оправдати и мотивима права. Претпоставимо да је Државни Савет примио жалбу против једног полицијског регламана, која је мотивисана злоупотребом власти. Мотив овај може, као што смо видели, послужити као повод за уништење ожалбеног регламана, али никако не може бити разлог за касирање пресуде, засноване на одредбама овог регламана, пошто принцип поделе власти смета судији да истражује тајне побуде које су руководиле административну власт у издавању овог регламана. Према овоме, у праву ништа не стоји на путу, да Касациони Суд одобри пресуду, засновану на извесном полицијском пропису, који би од Државног Савета био поништен због злоупотребе власти.

Има пак један случај у коме полицијски прописи, признати за законите од Државног Савета, не могу добити казнену санкцију пред Касационим Судом. То је случај у коме највиши суд не признаје овим прописима карактер полицијских прописа. И доиста, није у суштини једног административног акта да буде санкциониран казном. Наредбе власти упућене су, на првом месту, агентима; то је само чисто полицијска материја, у којој се ове наредбе или забране могу прописати приватнима. Из овога излази да регламани, који су лажно квалификовани као полицијски, нису ипак самим тим без дејства као обични административни акти, и да одрицања казнене санкције њиховим одредбама неће ниуколико сметати мерама, које су предузете у циљу њиховог

извршења. Али, и ако сами по себи легални, они не могу произвести последице које је законодавац резервисао регламанима, чији су објекти обухваћени дефиницијом позиције, нити повреда њиховог текста може бити кажњива.

У опште се може рећи, да је за законску вредност једног полицијског регламана потребно ово двоје: а) да је *легалан*, и б) да *по своме предмету припада области полиције*. Али, чим је овај двојуби услов испуњен, судија нема право да цени корисност и целесходност издатог полицијског прописа, нити да испитује да ли се њиме и у којој мери постижава намеравани циљ; да ли он одговара ономе чему је намењен; да ли су се измениле прилике због којих је издат; да ли услед неупотребе није предат забраву и да ли, најзад, није дошао у контрадикцију са измењеним месним обичајима. Све ово судије се апсолутно ништа не тиче, јер он има само да примени казну. Право полиције, вршено у границама закона, измиче, дакле контроли суда.

Потребно је констатовати још једну ствар.

И ако Државни Савет или виша јерархијска власт могу уништити издати полицијски регламан; и ако му судија може одрећи казнену санкцију, ипак остаје једна ствар коју нико други не може извршити сем творца овог регламана, а то је: *његово реформисање*.

* * *

Прегледали смо опште услове којима мора одговарати један полицијски регламан да би био легалан и имао казнену санкцију. Остаје нам још да испитамо различите типове ових регламана, да би упознали специјалне услове легалитета за сваки од њих понаособ. Они не постоје за полицијски закон нити за регламане јавне администрације, издате по законодавном овлашћењу, пошто француски судија нема право, као судија амерички, да цени уставност закона.

Што се тиче старих регламана и наредба, они од њих, који су враћени у живот после закона од 17. јула 1871. — који је овластито општинске власти да по своме нахођењу оживе старе реглеме и наредбе — имају и данас законску вредност, осим ако нису дошли у контрадикцију са новијим законодавством, само што им казнена санкција није она, коју сами предвиђају, већ она о којој је реч у чл. 471. § 15. казног законика. Од ревизије казног законика (1832. год.) санкција ова општа је за све полицијске истује, и полицијски судија примењује је без разлике на све реглеме, законски издате, али се она не може применити на императивне или прохибитивне одредбе једног закона, пошто се закон не може изједначавати са регламанима административних власти. Из овога излази, да један полицијски закон, који не би предвиђао санкцију за своје одредбе, не би ове ни имао. Може се догодити, напротив, да закон предвиђа нарочиту казну у специјалној материји. Ову казну полицијски судија дужан је применити, не само на законске повреде, већ још и

на повреде свих доцнијих регламана који би се односили на ову исту материју.

Исвесни акти извршне власти сматрају се такође као законодавни. То су, на првом месту, декрети Наполеона I, којима се наређују извесне мере, за које је био потребан вотум законодавног тела а које сенат није уништио као антиуставне. На другом месту долазе декрети принца-президента од 2. децембра 1851. до 30. марта 1852. год. У овом периоду времена принц-президент вршио је уставну власт у име француског народа, и то, једновремено, и законодавну и извршну. Најзад долазе декрети владе народне одбране од 4. септембра 1870. год. до 12. фебруара 1871. год.

Потребно је, међутим, знати, да ови различити декрети имају силу закона само у толико, у колико се односе на материје које је законодавна власт имала да регулише. Они акти, који по својој природи спадају у домену извршне власти, сачували су и данас свој сопствени карактер; они су се могли, а и данас се још могу, модификовати декретом.

„Чак и онда казао је Димон — кад би законодавна и извршна власт биле сједињене у истим рукама, тешко би се могло разумети, да у истом тексту буду и принципи и њихова примена, закони који треба да су стални, и мере извршења које искуство стално коригује и усавршава. Законодавна власт једина је надлежна, да поставља основне одредбе закона, али одредбе споредне које су одређене да закон ставе у акцију, захтевају много брижљивије испитивање, специјалније одредбе, чешће модификације, које сама законодавна власт не може предузимати, и с тога ово право делегира извршној власти. Реглеме, дакле, проистичу из истог извора из кога и закон, и имају исту моћ као и он, под условом да немају другог циља и последица до да развију дедукције из постављених принципа.“

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПСИХОЛОГИЈА ЗЛОЧИНА И ЗЛОЧИНЦИ СПЕЦИЈАЛИСТЕ

(одељак из дела „Психологија злочинца“)

од д-ра Ериха Булфена
државнога тужиоца у Дрезду

(Сравни дела: А. Krauss: „Psychologie des Verbrechens“; Kurella: „Naturgeschichte des Verbrechens“; von Liszt: „Lehrbuch des deutschen Strafrechts“; Aschaffenburg: „Das Verbrechen und seine Bekämpfung“; „Zur Psychologie des Hochstaplers“; Gross: „Archiv für Criminalanthropologie und Kriminalistik“; „Der Neue Pitaval“ и др.)

I. Подела злочинаца.

(НАСТАВАК)

Јака психичка надражљивост, појачана непрекидним животом у уживању, нагони их да задовољавају сваки надражени нагон. Пожуда за уживањем прелази у необузданост без граница. Бруталитет, свирепост, лутања, беснило, пожуда за осветом, све то јаче избија. Моменат је за

њих једини владар; шта он заповеди, то бива. Афекти и нагони често слепо владају.

Необуздано антисоцијално тумарање на рачун друштва доприноси, да злочиначка индивидуа почиње себе прецењивати, и ако је већ и по себи наклоњена пркосу и упорности. Отуда проистиче нека неисказана обест злочинчева која се често (види Манолеска) испољи у најнезнатнијој сујети. Своју противност према друштву одлучује он са свим у своју корист. Он се осећа у стању нужде према томе друштву тврда срца, које му не даје драговољно оно за чим он жуди. Као и Манолеско, он се „морално хрве“ са друштвом. Злочинац у смислу Ничеовом са свим је готов.

При извршењу својих дела злочинци приводе у дело мноштво рђавих особина. Они лажу чим уета отворе. Њима постаје животни елемент даж, у коју морају увек да се прикривају. За њих важе као „рад“ њихови злочини, крађа, превара, разбојништво. Стална слобода као у тиге на грани чини их према будућности равнодушнима; они се просто играју са својом судбином. Ко свако вече леже у кревет потпуно свесан тога, да га у јутру може пробудити жандарм, тај се више ни од чега не плаши тако лако. Отуда и долази, да они тако често и побегну. Ко се часовима игра са опасношћу, тај се одучи да је се пази, тај научи да се са њом титра. Отуда и долазе онда веће или мање непредострожности, које често не можемо да појмимо код злочинца, али оне проистичу делом и из њихове врло незнатне интелигенције и моћи представа.

До врхунца доспели егоизам доводи дотле, да се у њих угуши и последњи зрачак сажаљења. „За то му и недостаје грожење после извршенога дивљачкога дела,“ вели Курела. У марту месецу 1907. године на смрт осуђени девојачки убица Шилинг у Дрезди, са свим доброћудно доручкује после једног убиства. Симпатични ефекти нису одсутни, али су несимпатични они који на дело нагоне.

Фери је од три разне убице у тамници добио овакве одговоре:

„Не иде ми никако рђаво, немам на шта да се потужим, налазим се са свим изврсно.“

„Ја мислим да сам овде са свим као код своје куће.“

„Никада ми није тако добро ишло као овде у затвору; још никада нисам тако мирно спавао.“ (Lombroso-Kurella: „Kerkerpalimpseste“).

Сујета, хвалисање за злочиним, у вези са бруталитетом и подмехом, све се то порађа у злочинца.

„Лионардо да Винчи био је као и ја несрећан у љубави; али он је постао велики сликар, а ја велики злочинац, фалсификатор и убојица. За то је Лионардо стекао велико име исто тако, као што је доживео и ону малу историју са лепом Анђелом Верохијом. Ја истина нисам сликар, али сам ипак славан, јер се налазим у најмање 40 регистара разних казних завода, који су драговољно описали моја најлепша дела, која су слична онима пристра Ђелогли-а из Варахиглије. Моја је прва љубав била у исто време распрострањена на две

љубазнице, једна се звала Адалгиза, друга Адријана, прва је била из Манту-е, друга из Кремона.“

„Ко мене познаје, зна да нисам светац; сада седим овде чисто из пеха у краји; свеједно, ја знам да сам у своме послу велики човек и не варам се у својим очекивањима за будућност, јер увек још кажем оно исто што сам као каваљериста у Алесандрији казао: Хвала Богу да нисам као што су други.“

„Овде се налазим за то, што сам убио једнога сродника, за тим га исекао на комаде, спаковао у кофер, па послао његовим родитељима.“

„Увек сам био центелмен, имам већ 20 година галера за собом; сад се опет налазим у истражном затвору, а овог ћу пута добити доживотно робију, и то све за то што сам чинио добра своме ближњему. Најпре сам шесторицу отпратио на онај свет и то за то што су се налазили у великој беди; за тим сам неколико сељана опљачкао, па им онда куће запалио; све то, да бих их трајно збринуо. Ваш од срца одани харамбаша Талбот.“ (Lombroso-Kurella: „Kerkerpalimpseste“).

У своме напису „Интернационално злочинство и његово искорењивање.“ (Mitteilungen der Internationalen Kriminalistischen Vereinigung) д-р *Lindenaу* објашњује утицај интернационалнога момента на опстанак злочина. Тај је момент од важности и за познавање психологије злочинца. Он разликује ту три типа. Од њих су први досељеници као злочинци. „Као плодно земљиште њихових казних дела има се сматрати један важан интернационални момент. Незнање језика, обичаја и права ствара особити социјални несугласни коефицијент. Нагомилавање странаца ствара квалификовани момент према домаћем становништву, а познато је да то већ утиче на порађање злочина. Не сме се даље превидети ни то, да то нису баш најбољи елементи, који гомилама напуштају свој завичај, да би се стално настанили у туђини. Цифрама утврђени криминалитет странаца даје још шире поље криминалног статистици.“

Други тип сачињавају интернационални ваганти. „Далека путештвија,“ која чини модерна скитница, стварају већ по себи неку извесну интернационалну спону... Опасност, коју интернационално ваганство у себи крије, неће се моћи подцењивати. У њему, национално као и интернационално лежи клица развитка злочинаца од заната.“

Трећи тип представљају путујући скитачки злочинци од заната: „За етиологију ове класе треба нарочито имати у виду интернационалитет, пошто она већином изгледа као битни претходни услов при извођењу тога типичнога деликта. То важи нарочито за интернационалне хоштаплере. Њихови су најважнији специјалитети швиндловање просјачењем, обично под видом каквог процалог човека, за тим преваре у великом обиму по хотелима, по трговинама (узимање скупоцених роба на кредит или у размену за лажне чекове), швиндловање са женидбом са доцнијом изнудом (чак и на хомосексуалном базису). По правилу само иностранство даје мо-

гућности хоштаплеру — т. ј. варалици, која улази у више друштвене кругове — да се у тој околини одржи да своје злочиначке планове скује и да их изведе. Код интернационалних крадљиваца су од важности већ и објективни односи поред страначког индивидуалитета. Интернационално шаренило даје погодно земљиште за њихове злочиначке радове. Интернационални кесарош иде само тамо где куља странац и никада не пропушта прилику да буде тамо где се због извесне ствари у гомилама збира путничка публика. Противу централа интернационалнога новчана саобраћаја управља своје нападе банкарски разбојник, и то као опасни крадљивац развија њихове челичне коморе, а као улични или друмски разбојник напада њихове чиновнике. Атентати противу установа за путнички саобраћај играју велику улогу. Интернационални крадљивац развија свој свеопште опасни рад на железничким станицама, као и у спаваћим колима, у луксузним кабинама транскеанских пароброда, као и у хотелима свију рангова.“

Најзад имамо интернационално организовано злочинаштво.

„Овде прети велики непријатељ — интернационални злочинац из навике, који са своје чврсте подлоге разазипње мреже на све стране, и не застајући ни пред којом политичком границом, уз припомоћ модерних саобраћајних средстава савлађује сваку раздаљину. Путници, весници, досељени агенти, писма и пакети, телефони и депеше, циркулари и огласи — све то служи томе да одржи везу међу злочинцима, ради договора како ће жртву домаћити и опљачкати. Тешко да се још која област злочиначке делатности може поменути, а да је већ нису искористиле интернационалне организације...“

(НАСТАВИКЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

„Начелник среза копаоничког, актом својим Бр. 12635, преставља, да је питање суда општине бруске, на које је одговорено у бр. 51. и 52, у погледу наплате таксе за оверавање преписаних акта, било нетачно, јер су односна акта износила у оригиналу десет табака а не четири, и такса је наплаћена не само за оверавање, него и препис истих, па пита да ли је онда наплата таксе само из т. 15 или и из ове и 20. зак. о таксама?“

На ово питање одговарамо:

Уредништво је имало пред собом питање само о томе, колико треба наплатити таксе за оверавање преписаних — копираних — акта, па је на то питање и одговорило.

И како је у питању стајало да се препис састоји из четири табака, оно је, под претпоставком да је ово рачунато по препису, нашло, да треба наплатити за само оверавање ових акта и молбу

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

5.50 динара, јер је претпостављало, да је такса из тачке 20. тарифе, за сам препис, наплаћена у своје време оделито.

Овакав прорачун тачан је.

Али, да би питање о препису и оверавању акта у опште било тачно изведено, оно узима могућан случај такав, да неко једновремено врши и препис акта и оверавање ових, и онда би на десет оригиналних табака била укупуна такса ова:

1. За препис десет табака оригинала, рачунајући по 0.50 дин. од полутабака (т. 20) 10 динара;

2. За оверавање: од првог табака, рачунајући по препису, 2 и од 6 полутабака по 0.50 дин. (тач. 15.) 3—5 динара;

3. За молбу за копирање 0.50 динара свега 15.50 динара.

II

Суд општине бобовишке, актом својим Бр. 2431, пита:

По чл. 2. закона о чувању пољског имања, иступе против овога закона извиђа и суди општинска власт по званичној дужности.

По овом законском наређењу суд је овај, по достави свога пољског чувара, казнио једног грађанина са десет дана затвора за дело крађе учињене на пољским усевима — секао струкове кукуруза са родом и однео својој кући.

Осуда је наложена на § 391. к. зак. јер је вредност покрађе изнела 3 динара.

По жалби осуђеног, првостепени суд поништио је ову осуду само зато, што оштећени, из чијих је њива учињена крађа, нису поднели тужбе и платили таксу, налазећи да се оваква дела извиђају само на тужбу приватних.

Како су примедбе првостепеног суда обавезне за општински суд по § 15. и 16. Полицијске Уредбе, то је суд поступио по овим примедбама.

Али налазећи, да је по јасним прописима чл. 2. поменутог закона, његова радња у погледу извиђања и суђења ових кривица правилна, јер се оваква дела извиђају и суде по званичној дужности, а не само по тужби оштећених, пошто се њихова тужба само тражи у погледу накнаде штете, о којој говори чл. 19. поменутог закона, суд је овај учинио корак преко среке власти, да се овакво тумачење првостепеног суда достави г. Мин. Нар. Привреде, коме је овај закон стављен у извршење, те да он учини даље што треба, како би се или издејствовала начелна одлука Касацација о овоме, или иначе учинили какви кораци, који би омогућили правилну примену овога закона, али је срески начелник врадио овај акт, налазећи да су примедбе вишег суда правилне.

Моли се уредништво за обавештење: да ли је рад овога суда правилан или не?

— На ово питање одговарамо:

По чл. 2. закона о чувању пољског имања, чије су одредбе императивне, све иступе против овог закона извиђа и суди општински суд по званичној дужности.

По чл. 7. истог закона, сваки иступ, учињен против овога закона, повлачи сем накнаде штете још и казну.

Под овим иступима закон разуме и крађе, јер и њихово суђење ставља у дужност општинским судовима, у колико то не прелази круг њихове надлежности. То се јасно види из другог става чл. 1. и чл. 16. и 22. овога закона.

Кад се свему овоме дода још и то, да се и по § 391 к. зак. на који је била и наложена пресуда општ. суда, све крађе казне по званичној дужности, сем оних о којима говори став трећи ове одредбе, а који случај није овде, онда је општински суд правилно и по закону радио, што је ушао у извиђање и суђење ове крађе без тужбе приватних тужилаца и без плаћене таксе.

На сваки начин, требао је срески начелник да овај случај достави г. Министру Народне Привреде, па би била ствар његове оцене шта би он даље радио, јер се оваквим схватањем првостепеног суда пружа могућност, да многобројне крађе остану без законских последица, било што приватни неће увек знати ко им је крађу извршио, било што би се све ове крађе склањале од власти међусобним погодбама крадљиваца и покрађених.

III

Суд општине брековачке, актом својим Бр. 1195, пита:

»Пресудом овога суда од 12. августа 1907. године, осуђено је извесно лице по § 364. тач. 1. к. закона на новчану казну у користи општинске касе и да плати за пресуду 2 дин. таксе.

Кад је сада приступљено извршењу ове пресуде, осуђени је изјавио да је пресуда застарела по § 396. к. зак. и тражи да се она према њему не извршује.

Моли се уредништво за обавештење: је ли ова новчана казна застарела или не?

— На ово питање одговарамо:

Питање о застарелости иступних пресуда опширно је расправљено у бр. 28. Полицијског Гласника за 1908 год.

Нека суд нађе тај број и пажљиво прочита одговор под II. дат на питање општине мало-лаолске, па ће видети за које време застаревају иступне пресуде, а по томе ће извести закључак је ли застарела пресуда о којој је реч или не.

И овом приликом уредништво скреће пажњу општинским часницима, да брижљивије читају лист и прате шта се у њему пише, па ће све мање имати потребе да понављају питања, која су један пут већ расправљена.

IV

Један општински писар пита:

Један грађанин ове општине живи сада стално у окружној вароши, где плаћа порез на радњу и личност, а у овој општини задужује се порезом на непокретно имање.

Његов порез у окружној вароши износи преко 15 дин. те је увршћен у гласачки списак, јер он није изузет у смислу чл. 32. зак. о општинама.

Како и у овој општини његов порез премаша суму од 15 динара, то настаје питање: да ли ће он морати да се уведе у смислу чл. 21. а зак. о општинама у

бирачки списак и оне општине где стално живи и ове где има имања: управо да ли лични порез утиче на прво гласања или не?

Како је сада време за прављење гласачких спискова, то молим уредништво да похита са одговором.

— На ово питање одговарамо:

Један грађанин може имати имања у неколико општина, и у свима плаћати преко 15 динара непосредног пореза са државним прирезима, али му то не даје права да у свима општинама бира и буде биран, јер право гласа имају само она лица, који су стални грађани дотичне општине—чл. 30. зак. о општинама.

Само дакле, стални грађани могу ући у бирачки списак, ако нису изузети по чл. 32. поменутог закона, а они сопственици имања, који се задужују по пореским књигама као странци, улазе у бирачке спискове оних општина, где су стални грађани.

V

Суд општине марковачке, актом својим бр. 3292, пита:

У овој општини живи једно лице, које је раније било трговац па пало под стечај:

Из распродате имовине нису се могли измрити повериоци, те је стечај скинут услед исцрпљена стечајне масе.

Његова жена има непокретно имање и оно га је пријавило за порез.

Моли се уредништво за објашњење, да ли ово лице може бити бирано за каквог општинског часника као на пр. кмета одборника и т. слично?

— На ово питање одговарамо:

У 26. броју Полицијског Гласника за 1908 годину, објашњено је, зашто не могу бити увршћени у бирачке спискове они, који су пали под стечај па овај дигнут само због тога, што је маса исцрпљена.

Нека суд нађе тај број и прочита одговор под III, па ће то бити одговор и на његово питање, које не би ни чинио да су часници његови пажљиво пратили обавештења, која је уредништво до сада давало.

VI.

Суд општине салашке, актом својим Бр. 2.500, пита: којој ће се власти подносити жалбе на решење суда и одбора, којим се извесна лица стављају под полицијски надзор на основу § 4. а Полицијске Уредбе?

— На ово питање опширно је одговорено у бр. 37. овога листа за 1908 годину под V.

Нека суд нађе тај број, па ће наћи и одговор који тражи.

И овом приликом наглашава се, да се на питања, која су једном објашњена, неће више давати никакав одговор, јер то одузима и простор листа и време, на штету оних питања, која нису била предмет расправљања.

VII.

Председник општине јунковачке, пита:

1. Кад у селу, где је општина, постоји касацација, коју општина даје под закуп,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

да ли може ко о црквеним саборима и вашарима клати стоку сем касапа и крчмити печено месо, и ако може да ли плаћа коме какву аренду?; и

2. Сме ли ко продавати маст сем касапа, кад постоји касапница и плаћа општини аренду.

Молим за расправу ових питања, јер од нове године треба увести закони ред.

— На ова питања одговарамо:

1. Уредба о касапницама регулисавана редован одношај излеђу општине и касапа и касапа и грађана.

О изузетним приликама као што су црквени и манастирски сабори, вашари и т. д. она не говори ништа.

Неке општине, дајући своје касапнице под аренду, регулисавале су ове случајеве уговором, закљученим са закушцем, а неке не, али је у већини случајева узимато, да касапи немају права на аренду од оних, који кољу стоку по саборима и вашарима, јер се ови махом држе ван места за које је аренда условљена и изузетци су од редовних прилика, које се уговором обухватају.

Ако се овој пракси дода и то, да су чл. 29. и 30. уредбе о кафанама, сабори и вашари изузети од правила постављених за механисање, и дозвољено да сваки може радити ове послове тих дана без ограничења, и да продаја печеног меса није ни самом уредбом забрањена, онда се не може извести право за касапе, да наплаћују аренду тих дана.

2. Продаја масти није ограничена ни једним законом и може је продавати сваки и ако су касапнице дате под аренду.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Радомир Ђондић, родом из Прељине, среза љубињског, који је пресудом суда општине мало-моштангичке од 31. прошлог месеца кажњен са три дана затвора због скитње, 1. овог месеца побегао је из притвора. Он је стар 22 године, малог раста, малих плавих бркова, очију плавих, на себи има гуњ и панталоне од сукна, на глави шајкачу, а на ногама опанке. Позивају се све полицијске и општинске власти да га потраже и пронађеног спроведу начелнику среза посавског округа београдског с позивом на депешу Бр. 70.

Аксентије Зувић, земљоделца из Раче у срезу косаничком, решењем прокупачког првостепеног суда од 15. новембра прошле године стављен је под суд и у притвор због убиства Видосава Каличанина, земљоделца из Раче, али се ни до сада није могао пронаћи, јер је по извршењу дела одмах побегао. Аксентије је стар 21 годину, малог раста, у лицу смеђ, малих бркова, брија се, косе смеђе, у обичном сељачком оделу. Нека га све полицијске и општинске власти живо потраже и прона-

ђеног стражарно спроведу прокупачком првостепеном суду с позивом на акт Бр. 27074/908.

Косара Филиповић, служавка, 24. прошлог месеца, злонамерно је оставила своје новорођенче на «Тркалиту» у снегу, које је истога дана нађено и предато Материнском Удружењу. Косара је родом из Шапца, стара 16 година, малог раста, у лицу плава, у ногама бангава. Како је она по извршењу овог дела побегла, то се позивају све власти да је потраже и пронађеног спроведу кварту врачарском с позивом на акт Бр. 20123/908.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Међу старије и интелигентније наше коцкаре и варалице долази и овај **Станислав Милутиновић**, чију фотографију износимо. Његово се име није помињало за последњих неколико година у полицијском репертоару; готово је био већ и заборављен и ако је раније био добро познат. Коцкарски занат практикује тако рећи од детињства, јер је још од 12 година дошао у додир са полицијским властима, које су га од тада безбројно пута истушно кажњавале. Већ у својој петнаестој години о-

послуга је одмах пришла њему и једва га пробудила. При устајању почео му је испати новац из џепова и претресом је нађена код њега сва поменута сума новца, која му је одузета. Како није могао одмах бити предат полицији, то га је послуга задржала у једној засебној соби до сванућа, и ујутру га предала полицији.

На испиту код начелника среза пчињског нашао је за најбоље да се прави луд. Сва је факта порицао и сам је се себи чудило и необјашњиво му било, како је то могуће да је нађен да спава код келнераја, кад је легао у соби. Али му сва порицања ништа нису помогла, јер су сва наведена факта утврђена сведоцима и он ће ускоро бити предат врањском првостепеном суду за дело опасне крађе.

Како је он дошао из Турске и како се мисли да је и тамо учинио какво казнимо дело, то је начелник среза пчињског (који нам је и послао ову Станиславу фотографију) тражио извештај од нашег конзулата у Скопљу, да није и тамо учинио какву кривицу, а нарочито му је скренуо пажњу на објаву, која је нађена код Станислава на којој нема потписа конзуловог. Објава је издата 8. прошлог месеца под Бр. 619 и основана је сумња, да ју је Станислав сам фалсификовао.

суђен је и судски на три године затвора због опасне крађе.

И Станислав долази у ону неколицину коцкара који нису мерени и фотографисани у нашем Антропометријском Одељењу, јер од 1905. године, од када постоје одељења, није пролазио кроз Београд и Пожаревац.

10. прошлог месеца Станислав је допутовао железницом из Скопља у Ристовац и заузео засебну собу код Манасија Николића, механиције ондашњег. Преко ноћ, када је послуга била поспала, изашао је из собе, провучао се кроз шубер и ушао у кафану. Затим је одмах пришао келнерају, где се налазило чекмеце, обрио га ножем и из њега узео 409.50 динара у разној монети, на новац потрпао по џеповима. Кад је био готов са «операцијом» и баш кад је имао намеру да изађе из кафане, приметила га је послуга. Увидевши критичну ситуацију нашао је за најпаветније да легне покрај келнераја и почне хркати као да је у најбољем сну.

Станислав је родом из Књажевца, стар 28 година, средњег раста, лепушкаст, испијена лика.

Износимо његову најновију фотографију позивамо све полицијске и општинске власти, а и приватне молимо, ако би знали за какво његово злочино дело, да о томе известе начелника среза пчињског (с позивом на Бр. 2098/908.) или уредништво овог листа.

ПРОНАЂЕН

Душан Радековић, бив. штампарски раденик, чија је фотографија изашла у 50. броју «Полиц. Гласника» од пр. год., пронађен је по тој фотографији у Врању и предат фамилији, те је према томе престала потреба за његовим тражењем. Овим се опозива и распис Управе града Београда од 8. децембра прошле године Бр. 50710.